

БУДОВА СИСТЕМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Суб'єктом ухвалення господарських рішень виступає керівництво господарського формування, яке наділяється необхідними ресурсами і має у розпорядженні певний адміністративний апарат.

Організаційна структура господарських формувань не завжди повною мірою характеризує зміст операційної діяльності або виробничого процесу. Особливо це стосується підприємств, зайнятих посередницькою діяльністю, консалтингом, організацій сфери інноваційного підприємництва. Першочерговою вимогою таких організаційних структур є мобільність, тобто здатність швидко модернізуватись і адаптуватись залежно від зміни пріоритетів діяльності і ринкової кон'юнктури.

Суб'єкти господарювання зайняті у вфері виробництва чи надання послуг безвідносно до його організаційно-правової форми, потрібно розглядати як певну сукупність взаємопов'язаних підсистем, кожна з яких характеризується як особливістю видів взаємодії у межах організації, так і необхідністю врахування інтересів інших суб'єктів (учасників) господарської діяльності.

До числа таких основних підсистем суб'єктів господарювання можна віднести:

- Підсистему робочої сили. Колектив працівників відповідно до визначених функціональних обов'язків за допомогою засобів технології впливає на предмет праці, перетворюючи його на певний товар. При формуванні трудового колективу організація вступає у відносини з учасниками ринку праці, сімейними господарствами. І лише за умови знаходження взаємовигідного компромісу який задовільняє інтереси усіх сторін укладається трудова угода.

- Підсистему засобів виробництва. Знаряддя праці, споруди, способи і прийоми впливу на предмет праці як складові виробничої структури господарського формування. При формуванні, оновленні, модернізації виробничого апарату підприємство вступає у взаємовідносини з суб'єктами ринків: інновацій, технологій, інформації виступаючи покупцем відповідних засобів виробництва.

- Підсистему предметів праці. Ця підсистема відповідає за своєчасне і в необхідному обсязі постачання матеріалів, комплектувальних виробів, енергетичних ресурсів необхідних для забезпечення виробничого процесу.

- Підсистему товаропросування, яка відповідає за вивчення ринку продукції, послуг організації, визначення обсягів і номенклатури виробництва, формування цінової політики й умов продажу, а також організування після продажного сервісу продукції. Зовнішня співпраця в межах даної підсистеми відбувається з дослідними установами, гуртовими організаціями і кінцевими споживачами.

- Підсистему фінансового забезпечення, до компетенції якої входить короткострокове і довгострокове забезпечення потреби суб'єкта господарювання фінансовими ресурсами через взаємодію з учасниками грошового, фінансового ринків і ринку цінних паперів.

- Підсистему правового забезпечення, яка відповідає за дотримання вимог чинного законодавства і взаємодіє з органами судової, державної і виконавчої влади, податкової і митної служби.

Всі вказані вище підсистеми тісно взаємопов'язані. Якщо керівництво організації впливає на одну з них, наприклад, на підсистему товаропросування або підсистему постачання сировини, то змінюється стан і співвідношення решти підсистем організації, і навпаки.

Компетенція адміністративного апарату організації охоплює лише внутрішню будову суб'єкта господарювання, і вольові управлінські рішення, розпорядження в межах організації не можуть автоматично поширюватися на інших учасників господарських відносин. Сторонні суб'єкти ринку також можуть мати свою незалежну організаційну структуру, місію, цілі і завдання.

Зону взаємодії різних суб'єктів господарювання можна визначити як сферу трансакції, у межах якої і відбувається взаємне узгодження інтересів окремих учасників ринкових відносин. У тлумачному словнику термін "трансакція" визначається як операція, угода, що супроводжується взаємними поступками. Результатом взаємодії суб'єктів господарювання на цьому етапі є укладання угоди, контракту з іншими організаціями, у межах яких і відбувається взаємне узгодження інтересів окремих учасників ринкових відносин, що завжди передбачає зміну натурально-речових параметрів ресурсів або обмін ними, що і є предметом відповідних домовленостей.